

TURKEY RIGHTS MONITOR

Sayı 167 | Tarih Ağustos 28-Eylül 3

(İlgili kaynakların linkleri İngilizce versiyonda yer almaktadır.)

KEYFİ GÖZALTI VE TUTUKLAMALAR

Hafta boyunca savcılar en az 27 kişi hakkında Gülen hareketiyle irtibatlı oldukları gerekçesiyle gözaltı kararı verdi. Birleşmiş Milletler Keyfi Tutuklama Çalışma Grubu (WGAD) tarafından Ekim 2020'de yayımlanan bir görüş belgesinde söz konusu grupla bağlantılı olduğu iddia edilen kişilerin geniş çaplı ve sistematik olarak hürriyetinden mahrum bırakılmasının insanlığa karşı suç teşkil edebileceği belirtildi. Derneğimiz 15 Temmuz darbe girişiminden bu yana gerçekleşen Gülen hareketi bağlantılı toplu gözaltı uygulamalarını detaylı bir veritabanı vasıtasıyla sistematik olarak kayda geçirmektedir.

29 Ağustos: Türk cezaevi yetkilileri 2021'den bu yana 313 mahkumun şartlı tahliye hakkını keyfi olarak iptal etti.

1 Eylül: Muğla'da polis Gülen hareketiyle bağlantılı olduğu iddiasıyla 1 kişiyi gözaltına aldı.

2 Eylül: Türk polisi Cumartesi günü İstanbul'da yaptığı baskınlarda Gülen hareketiyle bağlantılı oldukları iddiasıyla 8 kişiyi gözaltına aldı.

KEYFİ YAŞAM HAKKI İHLALLERİ

28 Ağustos: JIN TV'ye ait bir araç Suriye'nin kuzeydoğusunda Kamışlı ve Amude arasındaki bölgede silahlı insansız hava aracı (SİHA) saldırısına uğradı. Aracın sürücüsü Necmeddin Faysal hayatını kaybetti ve gazeteci Dalila Agid yaralandı.

30 Ağustos: Gırtlak kanseri olan 70 yaşındaki Kürt mahkûm Şakir Turan, Erzincan'daki bir hastanede tedavi gördüğü sırada hayatını kaybetti.

1 Eylül: Muhalefet milletvekili Sezgin Tanrıkulu, 2023 yılının ilk yedi ayında ikisi çocuk olmak üzere yedi kişinin nefret söyleminin kışkırttığı olaylarda, beş kişinin gözaltında, 19 kişinin cezaevinde, dört kişinin polis veya askerin açtığı ateş veya mayına basma sonucu, 10 kişinin ise rastgele açılan ateş sonucu hayatını kaybettiğini açıkladı.

ZORLA KAYBEDİLMELER

Hafta boyunca, 2016-2018 yılları arasındaki olağanüstü hal döneminde görevinden ihraç edilen ve 6 Ağustos 2019 tarihinde ortadan kaybolduğu ihbar edilen eski kamu çalışanı Yusuf Bilge Tunç'tan bir haber alınamadı. Tunç'un ortadan kaybolması 2016 yılından bu yana yaşanan ve Türk hükümetinin dahil olduğuna dair güçlü bulgular içeren bir dizi zorla kaybedilme vakasının son örneklerinden biri oldu.

TOPLANTI VE ÖRGÜTLENME ÖZGÜRLÜĞÜ

30 Ağustos: Özel Sektör Öğretmenler Sendikası'nın İstanbul'un Beyoğlu ilçesindeki Türkiye Özel Okullar Derneği binası önünde yaptığı basın açıklamasına müdahale eden polis, sendika başkanı Eren Edebali ve sendika yöneticilerinin de aralarında bulunduğu 30 kişiyi ters kelepçe takarak gözaltına aldı.

1 Eylül: Türkiye Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan tarafından atanan İstanbul merkezli Boğaziçi Üniversitesi rektörü, okulda cumhurbaşkanı tarafından atanan rektörlere karşı protestolara katılan akademisyenler hakkında disiplin soruşturması başlattı.

2 Eylül: İstanbul polisi, Cumartesi Anneleri'nin İstanbul Galatasaray Meydanı'ndaki 962. haftalık eylemi sırasında

aralarında aktivistlerin ve aile üyelerinin de bulunduğu 32 kişiyi gözaltına aldı.

İFADE VE BASIN ÖZGÜRLÜĞÜ

28 Ağustos: Eski adı Twitter olan X'te bir haber platformu sahibi olan ve Türkiye'nin darbe sonrası insan hakları ihlallerini açık bir şekilde eleştiren serbest gazeteci Gökhan Özbek gözaltına alındı.

29 Ağustos: Ankara 9. Sulh Ceza Hakimliği, Radyo ve Televizyon Üst Kurulu'nun (RTÜK) talebi üzerine Amerika'nın Sesi Türkçe'nin internet sitesi <https://www.voaturkce.com>'a yayın lisansı olmadan yayın yaptığı gerekçesiyle erişimi engelledi.

30 Ağustos: Haziran 2022'de Güneydoğu'da tutuklanan ve 10 ay sonra hakkında terör suçlamasıyla dava açılan Ömer Çelik hakkında, tutuklanmasına ilişkin haberler nedeniyle terör örgütü üyeliği suçlamasıyla bir iddianame daha hazırlandı.

30 Ağustos: Gazeteci Mehmet Karakeçeli'nin 30 Ağustos 2023 tarihinde Urfa'nın Viranşehir ilçesinde belediye başkanının koruması olduğu iddia edilen bir kişinin fiziksel şiddetine maruz kaldığı ve "Bundan sonra belediye ile ilgili bir şey yazarsan ölürsün" denilerek ölümlü tehdit edildiği öğrenildi.

1 Eylül: Aktivist, yazar ve gazeteci Celalettin Can, kapatılan bir Kürtçe gazetenin sembolik genel yayın yönetmenliğini yaptığı gerekçesiyle terör örgütü propagandası yapmak suçundan 15 ay hapis cezasına çarptırılarak cezaevine gönderildi.

1 Eylül: Çanakkale İl Milli Eğitim Müdürlüğü, bir okul müdürü hakkında içki içerken çekilmiş fotoğrafını paylaştığı gerekçesiyle soruşturma başlattı.

YARGI BAĞIMSIZLIĞI VE HUKUK DEVLETİ

29 Ağustos: Muhalifleri mahkûm etmesiyle tanınan Türk yargıç Akın Gürlek, Türkiye Hakimler ve Savcılar Kurulu'nun (HSK) başına getirildi.

KÜRT AZINLIK

28 Ağustos: İstiklal Marşı okunurken ayağa kalkmadıkları için gözaltına alınan Amedspor taraftarları "devletin

egemenlik alametlerini aşağılamak" suçlamasıyla adliye sevk edildi.

31 Ağustos: Şırnak'ta zırhlı polis aracının çarptığı 12 yaşındaki bir çocuk ağır yaralandı.

1 Eylül: Yeşil Sol Parti Gençlik Meclisi üyesi Doğukan Yen'in 25 Ağustos 2023 tarihinde İstanbul'un Ataşehir ilçesinde kendilerini polis olarak tanıtan iki kişi tarafından zorla bir araca bindirilerek kaçırıldığı öğrenildi. Araçtayken tehdit edilen Doğukan Yen aynı gün serbest bırakıldı.

DİĞER AZINLIKLAR

30 Ağustos: Bursa'da C. B. isimli trans kadının otobüs durağında beklerken yangın söndürme tüpüyle saldırıya uğradığı ve olayla ilgili 1'i çocuk 7 kişinin gözaltına alındığı öğrenildi.

MÜLTECİLER VE GÖÇMENLER

30 Ağustos: Uydurma suçlamalarla hapse atılmaktan kurtulmak için kocası, kızı ve 18 aylık bebeğiyle birlikte kaçtığı Yunanistan'dan Türkiye'ye geri itilen Semra Banko adlı kadın Türk yetkililer tarafından tutuklandı.

İŞKENCE VE KÖTÜ MUAMELE

29 Ağustos: Türkiye'de 2022 yılında polisin kötü muamele ve şiddetine maruz kaldığı iddiasıyla şikâyetle bulunanların sayısı bir önceki yıla göre yüzde 22 arttı.